

Fimmtudaginn 5. desember 1996.

Nr. 361/1996.

**Ákærvaldið**

(Sigríður Jósefsdóttir saksóknari)

gegn

**Hákoni Erni Matthíassyni**

(Björgvin Þorsteinsson hrl.)

Virðisaukaskattur. Staðgreiðsla skatta. Fjárdráttur. Skilorð. Rannsókn.

**Dómur Hæstaréttar.**

Mál þetta dæma hæstaréttardómararnir Markús Sigurbjörnsson og Gunnlaugur Claessen og Eiríkur Tómasson prófessor.

Málinu var áfrýjað til Hæstaréttar af hálfu ákærða og ákærvalds með stefnu 11. september 1996. Um tilgang áfrýjunar vísar ákærði til a-, b- og c-liðar 147. gr. laga nr. 19/1991 um meðferð opinberra mála, sbr. 7. gr. laga nr. 37/1994. Hann krefst þess, að refsing verði milduð og auk þess öll skilorðsbundin.

Ákærvaldið krefst þess, að niðurstaða héraðsdóms um sakfellingingu verði staðfest og refsing ákærða þyngd. Þá er þess krafist, að ákærði verði dæmdur til að greiða allan áfrýjunarkostnað málsins, þar með talin saksóknarlaun í ríkissjóð.

Með vísun til forsendna héraðsdóms verður sakfelling ákærða staðfest sem og heimvísun brota hans til refsíákvæða.

Við ákvörðun refsingar verður til þess litið, að ákærði hefur greitt hluta þess fjár, sem hann er sakfelldur fyrir að hafa ekki staðið skil á. Hann játaði sakargiftir greiðlega og hefur ekki áður gerst sekur um brot, sem máli skiptir við ákvörðun refsingar nú. Að því virtu verður fallist á, að refsing, sem honum er gerð með héraðsdómi, teljist hæfileg.

Ákærði framdi brot sín á árunum 1991 og 1992. Rannsókn málsins hófst þó ekki fyrr en á fyrri hluta árs 1994 að fram kominni tilkynningu skiptastjóra í þrotabúi Hjördísar hf. til ríkissaksóknara um ætluð brot ákærða á lögum nr. 50/1988 um virðisaukaskatt og lögum nr. 45/1987 um staðgreiðslu opinberra gjalda. Ríkissaksóknari beindi málinu til Rannsóknarlögreglu ríkisins, sem óskaði þess, að skatt-rannsóknarstjóri ríkisins rannsakaði bókhald og skattskil hlutafé-

lagsins. Skýrsla um þá rannsókn barst rannsóknarlögreglunni í september 1995, og fylgdu skýrslutökur þar í kjölfarið. Þeim var lokið í desember 1995, en málið sent 7. mars 1996 til ríkissaksóknara, sem gaf út ákæru 22. apríl sama ár. Rannsókn á ætluðu broti ákærða gegn 247. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940 hófst eftir tilkynningu skiptastjóra í þrotabúi Hákonar og Hilmars hf. 14. október 1994 til ríkissaksóknara. Hann sendi málið Rannsóknarlögreglu ríkisins 6. janúar 1995, þar sem skýrslur voru teknar í mars og maí 1996. Málið var sent ríkissaksóknara 6. júní 1996, en ákæra vegna þessa þáttar málsins var gefin út 16. júlí sama ár.

Samkvæmt framangreindu leið langur tími, frá því að brotin voru framin, uns ákærir voru gefnar út. Í því sambandi er þess að gæta, að engar kærur bárust frá þeim, sem höfðu með höndum innheimtu gjaldanna, er um ræðir í málinu. Í ljósi alls þessa og sakaferils ákærða verður staðfest niðurstaða héraðsdóms um að skilorðsbinda refsivist ákærða.

Samkvæmt þessu verður hinn áfrýjaði dómur staðfestur um annað en vararefsingu í stað sektar. Verður hún ákveðin fangelsi í átta mánuði, verði sektin ekki greidd innan fjögurra vikna frá birtingu dóms þessa. Þá skal ákærði greiða allan áfrýjunarkostnað málsins, eins og í dómsorði segir.

#### D ó m s o r ð:

Hinn áfrýjaði dómur skal vera óraskaður að öðru leyti en því, að í stað sektar komi fangelsi í átta mánuði, verði sektin ekki greidd innan fjögurra vikna frá birtingu dóms þessa.

Ákærði, Hákon Örn Matthíasson, greiði allan áfrýjunarkostnað málsins, þar með talin saksóknarlaun í ríkissjóð, 50.000 krónur, og málsvarnarlaun skipaðs verjanda síns fyrir Hæstarétti, Björgvins Þorsteinssonar hæstaréttarlögmanns, 50.000 krónur.

#### **Dómur Héraðsdóms Reykjaness 28. ágúst 1996.**

Ár 1996, miðvikudaginn 28. ágúst, er á dómþingi Héraðsdóms Reykjaness, sem háð er að Vatnsnesvegi 33, Keflavík, af Guðmundi L. Jóhannessyni héraðsdómara, kveðinn upp dómur í málinu nr. 223/1996: Ákærvaldið gegn Hákonni Erni Matthíassyni, sem dómtekið var í dag.

Málið er á tveimur ákæruskjölum, dags. 22. apríl sl. og 16. júlí sl., höfðað gegn Hákonni Erni Matthíassyni, Krossholti 8, Keflavík, kt. 091256-2829, fyrir eftirtalin refsilagabrot:

### A.

Sem stjórnarformanni og starfandi framkvæmdastjóra hlutafélagsins Hjördísar hf., kennitala 610989-1529, Básvegi 3, Keflavík, sem úrskurðað var gjaldþrota 25. október 1993, fyrir eftirgreind brot, framin í rekstri félagsins.

#### I. Brot á lögum um virðisaukaskatt.

Ákærða er gefið að sök að hafa eigi í samræmi við það, sem lög áskilja, staðið innheimtumanni ríkissjóðs skil á virðisaukaskatti, sem félagið hafði innheimt á árunum 1991 og 1992, samtals að fjárhæð 6.059.150 kr. og sundurliðast sem hér greinir:

Árið 1991:

|                     |                    |               |
|---------------------|--------------------|---------------|
| Mars – apríl        | kr. 3.269.719      |               |
| – innborgun         | <u>– 2.112.569</u> | kr. 1.157.150 |
| Maí – júní          |                    | – 1.902.052   |
| Júlí – ágúst        |                    | – 627.101     |
| Nóvember – desember |                    | – 1.309.357   |
|                     |                    | kr. 4.995.660 |

Árið 1992:

Ógreiddur virðisaukaskattur  
af vantalinni veltu:

|                     |                 |                      |
|---------------------|-----------------|----------------------|
| Mars – apríl        | kr. 893.464     |                      |
| September – október | – 84.176        |                      |
| Nóvember – desember | <u>– 85.850</u> | kr. 1.063.490        |
| Samtals             |                 | <u>kr. 6.059.150</u> |

Telst þetta varða við 1., sbr. 6. gr. laga nr. 50/1988 um virðisaukaskatt, sjá nú 3. gr. laga nr. 42/1995 og 262. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940, sbr. lög nr. 39/1995.

#### II. Brot á lögum um staðgreiðslu opinberra gjalda.

Þá er ákærða gefið að sök að hafa eigi staðið ríkissjóði skil á 2.035.125 kr., sem haldið hafði verið eftir af launum starfsmanna félagsins á árunum 1991

og 1992 samkvæmt ákvæðum laga um staðgreiðslu opinberra gjalda nr. 45/1987, sbr. lög nr. 90/1987, og sundurliðast þannig:

Árið 1991:

|             |     |                |     |               |
|-------------|-----|----------------|-----|---------------|
| Apríl       | kr. | 826.971        |     |               |
| – innborgun | –   | <u>443.114</u> | kr. | 383.857       |
| Maí         |     |                | –   | 984.322       |
| Júlí        |     |                | –   | 53.028        |
| Ágúst       |     |                | –   | 190.065       |
| September   |     |                | –   | 26.061        |
| Október     |     |                | –   | 71.276        |
| Nóvember    |     |                | –   | 184.769       |
| Desember    |     |                | –   | <u>51.792</u> |
|             |     |                |     | kr. 1.945.170 |

Árið 1992:

|          |  |  |         |                      |
|----------|--|--|---------|----------------------|
| Desember |  |  | kr.     | <u>89.955</u>        |
|          |  |  | Samtals | <u>kr. 2.035.125</u> |

Telst þetta varða við 1. mgr., sbr. 7. gr. 30. gr. (sic) laga nr. 45/1987 um staðgreiðslu opinberra gjalda, sjá nú 2. gr. laga nr. 42/1995 og 262. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940, sbr. lög nr. 39/1995.

#### B.

Sem stjórnarformanni og framkvæmdastjóra hlutafélagsins Hákonar og Hilmars hf., kennitala 580489-1929, Básvegi 3, Keflavík, sem úrskurðað var gjaldprotá 17. maí 1994, fyrir fjárdrátt, framinn í rekstri þess félags.

Ákærða er gefið að sök að hafa eigi staðið skil á samtals 659.227 kr., sem haldið hafði verið eftir við útborgun launa til starfsmanna félagsins á tímabilinu febrúar 1991 til og með október 1992, í lífeyrissjóðsiðgjöld til Lífeyrissjóðs Suðurnesja og stéttarfélagsgjöld til Verkalýðsfélags Keflavíkur, heldur dregið félaginu það fé og notað í rekstur þess. Sundurliðast fjárhæðin sem hér greinir:

| Árið 1991: | Lífeyrissjóður | Félagsgjöld | Alls |
|------------|----------------|-------------|------|
| Febrúar    | kr. 33.356     | kr. 8.342   |      |
| Mars       | – 50.296       | – 12.572    |      |
| Apríl      | – 35.919       | – 8.981     |      |
| Maí        | – 32.548       | – 8.135     |      |
| Júní       | – 19.074       | – 4.768     |      |
| Júlí       | – 26.044       | – 6.509     |      |

## 4016

|           |     |        |     |       |
|-----------|-----|--------|-----|-------|
| Ágúst     | kr. | 18.951 | kr. | 4.737 |
| September | –   | 21.540 | –   | 5.384 |
| Október   | –   | 19.043 | –   | 4.761 |
| Nóvember  | –   | 23.333 | –   | 5.834 |
| Desember  | –   | 23.530 | –   | 5.881 |

|            |                |             |
|------------|----------------|-------------|
| Árið 1992: | Lífeyrissjóður | Félagsgjöld |
| Janúar     | kr. 19.470     | – 4.867     |
| Febrúar    | – 16.787       | – 6.026     |
| Mars       | – 43.486       | – 12.904    |
| Apríl      | – 31.351       | – 7.835     |
| Maí        | – 16.884       | – 4.222     |
| Júní       | – 12.088       | – 3.024     |
| Júlí       | – 19.423       | – 4.855     |
| Ágúst      | – 27.530       | – 6.880     |
| September  | – 15.903       | – 3.976     |
| Október    | – 17.742       | – 4.436     |

|         |     |         |     |         |     |         |
|---------|-----|---------|-----|---------|-----|---------|
| Samtals | kr. | 524.298 | kr. | 134.929 | kr. | 659.227 |
|---------|-----|---------|-----|---------|-----|---------|

Telst þetta varða við 1. mgr. 247. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940. Þess er krafist, að ákærði verði dæmdur til refsingar fyrir framangreind brot.

Mál þetta er dæmt samkvæmt 125. gr. laga nr. 19/1991. Með skýlausri játningu ákærða þykir sannað, að hann hafi framið þau brot, sem honum eru gefin að sök og réttilega eru færð til refsíákvæða í framangreindum ákærum.

Sakaferill ákærða er þannig, að prívegis árið 1975 voru gerðar við hann sáttir í sakadómi Keflavíkur, þar sem honum var gert að greiða sektir, þ. e. 12. 6. 3.500 kr. fyrir brot gegn 1. mgr. 257. gr. alm. hgl., 11. 9. 3.500 kr. og 6. 10. 2.000 kr. fyrir brot á tollalögum, og 14. sept. 1994 var honum með viðurlagaákvörðun í Héraðsdómi Reykjaness gert að greiða 3.000 kr. í sekt fyrir brot á 73. gr. tékkalaga.

Refsing ákærða þykir með hliðsjón af 77. gr. almennra hegningarlaga hæfilega ákveðin þannig, að hann greiði 4.000.000 krónur í sekt til ríkissjóðs, og komi 11 mánaða varðhald í stað sektarinnar, verði hún eigi greidd innan fjögurra vikna frá birtingu dómsins. Enn fremur ber ákærða að sæta fangelsi í fjóra mánuði, en eftir atvikum þykir rétt að fresta fullnustu þeirrar refsingar, og niður falli hún að liðnum þremur árum, haldi ákærði almennt skilorð samkvæmt 57. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940, sbr. lög nr. 22/1955.

Dæma ber ákærða til greiðslu sakarkostnaðar.

## D ó m s o r ð:

Ákærði, Hákon Örn Matthíasson, greiði í sekt til ríkissjóðs 4.000.000 krónur, og komi 11 mánaða varðhald í stað sektarinnar, verði hún eigi greidd innan fjögurra vikna frá birtingu dóms þessa.

Ákærði sæti og fangelsi í fjóra mánuði, en fresta skal fullnustu refsingarinnar, og niður skal hún falla að liðnum þremur árum, haldi ákærði almennt skilorð samkvæmt 57. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940, sbr. lög nr. 22/1955.

Ákærði greiði kostnað sakarinnar.

---